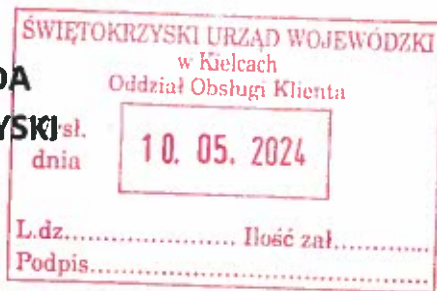

**WOJEWODA
ŚWIĘTOKRZYSKI**

Kielce, dnia 09-05-2024

Znak: PSZ.II.431.15.2024

**Pan Marek Borkowski
p.o. Dyrektora
Centrum Obsługi Placówek
Opiekuńczo-Wychowawczych
w Opatowie**

dotyczy: wystąpienia pokontrolnego

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli w trybie zwykłym, która przeprowadzona została w dniach 11 i 12 kwietnia 2024 r. w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej typu specjalistyczno - terapeutycznego, ul. Słowackiego 13, 27-500 Opatów.

Kontrola przeprowadzona została na podstawie:

- art. 122, art. 122a i art. 197a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2024, poz. 177 t.j.),
- rozporządzenia MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720 ze zm).

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, w składzie:

1. **Pani Anna Krupa-Pawłowska** – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 06), upoważnienie nr 268/2024 z dnia 05.04.2024 r., przewodnicząca zespołu kontrolerów;
2. **Pani Katarzyna Arendarska** – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 01), upoważnienie nr 267/2024 z dnia 05.04.2024 r.

Zakres kontroli obejmował następujące zagadnienia:

1. Przestrzeganie standardów opieki i wychowania.
2. Działania placówki na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną.
3. Zaspokajanie potrzeb dzieci i respektowanie ich praw.
4. Przestrzeganie przepisów określających zasady działania placówki.

Okres objęty kontrolą: stan aktualny na dzień kontroli dotyczący funkcjonowania placówki i wychowanków.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Integralną część niniejszego wystąpienia pokontrolnego stanowią pisemne informacje z zakresu kontroli przygotowane przez p.o. Dyrektora Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Opatowie (zał. nr 1).

Opis działalności placówki w kontrolowanym zakresie.

Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu specjalistyczno-terapeutycznego (w skrócie POWST) z siedzibą przył. ul Słowackiego 13 w Opatowie przeznaczona jest dla 14 wychowanków powyżej 10 r.ż. Placówka jest jednostką organizacyjną wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, prowadzoną przez powiat opatowski, posiada numer REGON: 3652285071 i NIP: 8631700308.

Placówka działa na podstawie zezwolenia Wojewody Świętokrzyskiego znak: PSZ.II.9423.19.2017 z dn. 10.10.2017 r.

Obsługę administracyjną, finansową i organizacyjną, a także obsługę z zakresu rachunkowości i sprawozdawczości POWST, zapewnia Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Opatowie powołane Uchwałą Nr XIV.65.2019 Rady Powiatu w Opatowie z dnia 20 września 2019 r. (w skrócie Centrum lub COPOW).

Ostatnie zmiany dotyczące funkcjonowania Centrum, nadania statutu tej jednostce i obsługiwanych placówkom zostały wprowadzone Uchwałą nr XC.29.2024 Rady Powiatu w Opatowie z dnia 20 marca 2024 r. w związku ze zmianą siedziby i nazwy dwóch obsługiwanych placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz aktualizacją podstaw prawnych. W przywołanej powyżej uchwale tj. zapisy § 2 pkt 6; § 3 pkt 2; § 4 pkt 2; § 5 pkt 4; § 6 pkt 2; § 8 pkt 7, które brzmią: w § 7 ust. 1 pkt 2 wyraz „ośrodkami adopcyjno-opiekuńczymi” zastępuje się wyrazami „ośrodkami opiekuńczymi” zawierają błędne nazewnictwo. Zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, podmioty pieczy zastępczej, w tym m.in. placówki opiekuńczo-wychowawcze współpracują z ośrodkami adopcyjnymi.

Placówka funkcjonuje w oparciu o statut i regulamin organizacyjny. Statut POWST stanowi załącznik nr 4 do Uchwały Nr XIV.65.2019 Rady Powiatu w Opatowie z dnia 20 września 2019 r. Uchwałą nr XC.29.2024 Rady Powiatu w Opatowie z dnia 20 marca 2024 r. wprowadzono zmiany do statutu tj.: § 1 ust. 4 w zakresie typu placówki, zgodnie z art. 101 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz w § 5 ust. 2 W zakresie zapewnienia zajęć specjalistycznych i rehabilitacji, o których mowa w art. 105 ust. 2 ustawy.

Regulamin organizacyjny POWST stanowi załącznik nr 3 do Uchwały nr 275.36.2024 Zarządu Powiatu w Opatowie z dn. 22 marca 2024 r. Zapisy regulaminu określają szczegółową organizację, zakres i tryb działania placówki i są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

Pełniącym obowiązki Dyrektora Centrum jest pan Marek Borkowski powołany na stanowisko Uchwałą Nr 56.171.2019 Zarządu Powiatu w Opatowie z dnia 11 grudnia 2019 r.

W trakcie kontroli, w placówce umieszczonych było 14 wychowanków w wieku od 12 do 22 lat, w tym: 1 rodzinstwa dwuosobowe. Wszyscy wychowankowie zostali umieszczeni w placówce na podstawie postanowień sądu oraz posiadają orzeczenia o niepełnosprawności. Żaden z wychowanków placówki nie pochodzi z powiatu opatowskiego. Dzieci pochodzą z następujących miast/powiatów: ostrowiecki – 1, sandomierski – 2, bielski – 1, strzelecko – drezdenecki – 1, Rzeszów – 1, Inowrocław – 3, Lublin – 1, Zawiercie – 1, Police – 1, Jastrzębie Zdrój - 1, Oświęcim – 1. Z uwagi na powyższe, bezpośrednia współpraca kadry placówki z rodziną dziecka i instytucjami wspierającymi rodzinę, właściwymi ze względu na miejsce pochodzenia dzieci, w opinii osób kontrolujących jest bardzo utrudniona.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli (zał. nr 1 cz. I) wynika, że 9 dzieci przybyło z innych placówek opiekuńczo – wychowawczych, 3 z rodzin zastępczych, 2 z domu rodzinnego. Spośród wszystkich dzieci, troje zostało umieszczonych w placówce w 2023 roku. Natomiast w okresie objętym kontrolą placówkę opuściło jedno dziecko, które zostało przeniesione do innej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego.

Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce wynosi 10 088 zł.

1. Przestrzeganie standardów opieki i wychowania.

Z uwagi na utworzenie COPOW wszyscy pracownicy zostali pisemnie poinformowani o zmianie pracodawcy. Zgodnie z art. 97 ust.1 ustawy placówką opiekuńczo-wychowawczą kieruje Dyrektor Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Opatowie, który spełnia wymagania określone przepisami prawa.

Zgodnie z art. 97 ust. 1a ustawy oraz § 8 pkt 1 Regulaminu Organizacyjnego POWST w Opatowie, w przypadku zapewnienia wspólnej obsługi kilku jednostek, placówką kieruje Dyrektor Centrum przy pomocy wyznaczonego w placówce wychowawcy – lidera.

Zgodnie z informacjami zawartymi w zał. nr 1 cz. II oraz przedstawionymi do wglądu aktami osobowymi, kadrę wychowawczą placówki, zatrudnioną w wymiarze pełnego etatu, stanowią: 1 wychowawca – lider, 8 wychowawców, 1 wychowawca - pedagog, 1 opiekunka dziecięca. Wszyscy w/w pracownicy posiadają kwalifikacje wymagane na danym stanowisku, o których mowa w art. 98 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W aktach osobowych pracowników znajdowały się: dokumenty potwierdzające posiadanie odpowiedniego wykształcenia, oświadczenia potwierdzające spełnianie wymagań, o których mowa w art. 98 ust. 3 w/w ustawy, aktualne zaświadczenia lekarskie oraz sanitarno-epidemiologiczne, wydruk potwierdzający niefigurowanie w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym, a także zakresy czynności zgodne z zajmowanym stanowiskiem (zał. nr 2). Na dzień kontroli jeden z wychowawców nie świadczył pracy z uwagi na przebywanie na długotrwałym zwolnieniu lekarskim.

Dodatkowo, pomoc przy opiece nad dziećmi, zgodnie z zakresami czynności świadczą 2 osoby zatrudnione jako pomoc wychowawcy. Należy wskazać, że przedstawiony zakres czynności na stanowisku pomoc wychowawcy w pkt 2 zawiera zapis odnoszący się do zadań opiekuna dziecięcego (zał. nr 3). Ponadto w zakresie czynności pracownika nie wskazano, że pracuje on w obecności lub pod nadzorem wychowawcy. Osoby zatrudnione jako pomoc wychowawcy posiadają wykształcenie średnie i zostały skierowane do podjęcia zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych przez Powiatowy Urząd Pracy w Opatowie. Zgodnie z aneksami aktualne umowy o pracę zostały zawarte do dnia 31.07.2024 r. (zał. nr 4). W aktach osobowych pracowników znajdowały się dokumenty potwierdzające spełnianie wymagań określonych w art. 98 ust. 3 ustawy. Należy podkreślić, że zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także Regulamin Organizacyjny Placówki i Centrum, nie określają takiego stanowiska pracy. Art. 98 cyt. ustawy zawiera zamknięty katalog osób pracujących z dziećmi w placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz określa kwalifikacje wymagane na danym stanowisku.

Opieka nad dziećmi w placówce odbywa się według miesięcznych grafików pracy. Ustalanie grafików pracy oraz nadzór nad przestrzeganiem czasu pracy na poszczególnych stanowiskach należy do obowiązków wychowawcy-lidera. W trakcie kontroli przeanalizowano grafiki i listy obecności pracowników za okres od 1 stycznia do 10 kwietnia 2024 r. Dyżury ośmio- lub dwunastogodzinne planowane są w godz. 7:30-15:30, 7:30-19:30, 19:30-7:30. Z analizy wynika, że opiekę nad dziećmi sprawują zazwyczaj dwie osoby tj. 2 wychowawców lub wychowawca wraz z opiekunem dziecięcym lub pomocą wychowawcy.

Zgodnie z rozporządzeniem MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej § 11 ust. 2 w godzinach nocnych opiekę sprawują co najmniej 1 osoba pracująca z dzieckiem. Z analizy dokumentacji wynika, że opiekę w godzinach nocnych sprawują najczęściej 2 osoby tj.: wychowawca wraz z opiekunką dziecięcą lub pomocą wychowawcy. W sporadycznych sytuacjach, gdy dyżur wykonuje jedna osoba jest to wychowawca. Osoby sprawujące opiekę w porze nocnej dokonują w ciągu nocy czterech obchodów lub więcej w zależności od sytuacji, co odnotowują w *Zeszytach dyżurów nocnych* (zał. nr 5). Zeszyt zawiera datę, godziny i opis obchodu nocnego oraz podpisy osób dyżurujących (przykładowe wpisy: wychowankowie śpią, powrót wychowanka z urlopowania). Adnotacje o opiece i ciszy nocnej zamieszczane są także w *Dzienniku zajęć*.

W ramach dokumentowania opieki i wychowania w placówce prowadzony jest *Dziennik zajęć* oraz *Dziennik placówki*. *Dziennik zajęć* prowadzony jest na dany rok szkolny i zawiera: rozkład zajęć w dni nauki i dni wolne od zajęć; plan pracy; wykaz i obecność wychowanków; kontakty z rodziną; kontakty ze szkołą; kontakty z instytucją; tygodniowe założenia wychowawcze i realizacje planu. *Dziennik placówki* prowadzony jest w formie zeszytu, w którym na bieżąco odnotowywane są istotne informacje nt. wychowanków i zdarzeń z ich udziałem (zał. nr 6).

Dodatkowo prowadzony jest *Zeszyt kontaktów ze szkołą*, zawierający dane osoby, z którą podjęto kontakt i treść ustaleń oraz *Zeszyt zajęć wychowawczych* (tematyka zajęć np.: zasady zachowania się na ulicy, szkoła - nasz drugi dom, zajęcia profilaktyczne dot. uzależnień, przygotowania do spotkań świątecznych, dbanie o higienę osobistą, wpływ emocji na podejmowanie decyzji).

Prawa i obowiązki wychowanków zostały określone w rozdziale 7 Regulaminu Organizacyjnego POWST. Opracowano także dodatkowy katalog praw dziecka, z którym zapoznano wychowanków (zał. nr 7).

Zasady pobytu we wszystkich obsługiwanych przez COPOW placówkach, w tym w POWST, zostały uregulowane na mocy zarządzeń Dyrektora Centrum tj.:

- Zarządzeniem nr 28/2022 z dn. 13 października 2022 r. zaktualizowano Regulamin wyjść oraz zajęć wychowanków. Z informacji przekazanych przez kadrę placówki w trakcie kontroli wynika, że z uwagi na ograniczenia i deficyty rozwojowe wychowankowie nie opuszczają terenu placówki samodzielnie. Każde wyjście odbywa się pod opieką kadry. Tylko dwie wychowanki w wieku 15 i 16 lat, których poziom rozwoju pozwala na samodzielne wyjście opuszczają placówkę, przede wszystkim do pobliskiego sklepu. Każde wyjście odnotowywane jest w *Zeszycie wyjść* wraz z informacją w jakich godzinach i dokąd się udają.

- Zarządzeniem nr 3/4/2023 z dn. 6 lutego 2023 r. wprowadzono *Regulamin nagród i konsekwencji*. W dokumencie określono formy stasowanych nagród (np.: pochwała wychowawcy lub dyrektora w obecności grupy, list pochwalny do rodziców lub opiekunów, dyplom uznania, nagrody rzeczowe i finansowe, pierwszeństwo uczestniczenia w różnego rodzaju imprezach poza placówką) i konsekwencji (np.: ostrzeżenie, upomnienie lub nagana, wykonanie dobrego uczynku na rzecz placówki, dodatkowy dyżur porządkowy, zmniejszenie kieszonkowego do najniższej kwoty zgodnej z rozporządzeniem na czas określony, zawiadomienie pisemne rodziców lub sądu) oraz wskazano w jakich sytuacjach mają zastosowanie. O zastosowaniu konsekwencji decyduje dyrektor, wychowawca - lider, wychowawca.

- Zarządzeniem nr 4/4/2023 z dn. 6 lutego 2023 r. wprowadzono Regulamin samorządu wychowanków. Z uwagi na niepełnosprawności oraz współistniejące choroby wychowanków, w POWST samorząd nie funkcjonuje (zał. nr 8).

- Zarządzeniem nr 43/5/2023 z dn. 6 lutego 2023 r. wprowadzono *Regulamin przyznawania kwoty pieniężnej do własnego dysponowania dla wychowanka*.

Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora Centrum, wychowankowie placówki w przystępny i zrozumiały dla nich sposób zostali zapoznani ze wszystkimi regulacjami dotyczącymi zasad pobytu w placówce (zał. nr 9).

Jednym z zadań placówki opiekuńczo – wychowawczej jest przygotowanie dziecka do usamodzielnienia. Ostatni usamodzielnieni wychowankowie (2 osoby) opuścili placówkę w 2022 roku i powrócili do środowiska rodzinnego. Placówka utrzymuje kontakt z usamodzielnionymi wychowankami. Na dzień kontroli, w placówce przebywało 3 pełnoletnich wychowanków objętych procesem usamodzielnienia, którzy kontynuowali naukę. Ponadto, w bieżącym roku kalendarzowym kolejnych 3 wychowanków osiągnie 17 r.ż. i rozpocznie proces usamodzielnienia poprzez wyznaczenie opiekuna. Zarówno z dokumentacji, jak i rozmów z kadrą placówki wynika, że z uwagi na niepełnosprawności i niezdolność do samodzielnego życia, a także z uwagi na brak możliwości powrotu do domu rodzinnego, w większości przypadków wychowankowie zostaną umieszczeni w domach pomocy społecznej. Sytuacja wychowanków w zakresie możliwości usamodzielnienia jest na bieżąco omawiana w trakcie zespołów. Pracownicy placówki współpracują w tym zakresie

także z przedstawicieli innych instytucji właściwych ze względu na miejsce pochodzenia wychowanków. Dokumentacja związana z procesem usamodzielnia prowadzona jest w sposób prawidłowy, z zachowaniem ustawowych terminów. Wychowankom, w miarę ich możliwości intelektualnych oraz opiekunom usamodzielnia, udzielana jest pomoc i wsparcie adekwatnie do możliwości i potrzeb.

Spośród dzieci przebywających w placówce troje sprawia problemy wychowawcze, przejawiające się m.in. w stosowaniu agresji werbalnej i fizycznej w stosunku do wychowawców i innych wychowanków, ucieczkach z placówki, paleniu papierosów, niszczeniem mienia, dokonywaniem kradzieży w okolicznych sklepach. Z analizy dokumentacji w/w wychowanków wynika, że placówka podejmowała działania mające na celu korygowanie niepożądanych zachowań i uświadamianie konsekwencji m.in. poprzez rozmowy wychowawcze i dyscyplinujące, udział w zajęciach specjalistycznych, konsultacje ze specjalistami. Z uwagi na pogłębiające się problemy wychowankowie na mocy postanowień sądu zostali umieszczeni: 1 w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Ostrowcu Św., 1 w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Herbach, 1 w Okręgowym Ośrodku Wychowawczym w Gackach.

Podsumowując stwierdzić należy, że zadanie w zakresie przestrzegania standardu opieki i wychowania realizowane jest prawidłowo z uchybieniami. Uchybienia dotyczą zatrudnienia do pomocy przy opiece nad dziećmi osób bez kwalifikacji określonych w art. 98 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz na stanowiskach, które nie są zdefiniowane w przepisach określających funkcjonowanie placówek opiekuńczo-wychowawczych.

2. Działania placówki na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną.

W trakcie kontroli w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu specjalistyczno – terapeutycznego w Opatowie przebywało 14 dzieci, z tego 10 wychowanków ma uregulowaną sytuację prawną, w tym 4 zostało zgłoszonych do Ośrodka Adopcyjnego, 4 wychowanków jest pełnoletnich, a w przypadku dwuosobowego rodzeństwa, opiekun prawny którym jest brat nie wyraził zgody na przysposobienie, a tym samym na wszczęcie procedury adopcyjnej (zał. nr 10). Natomiast rodzice 6 wychowanków mają ograniczoną władzę rodzicielską, tym samym dzieci mają nieuregulowaną sytuację prawną. W przypadku 11 wychowanków, placówka zgodnie z art. 100 ust. 4a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wystąpiła do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania wychowanka sądu z wnioskiem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka, celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenie go w rodzinie przysposabiającej (zał. nr 11).

Z analizy dokumentacji prowadzonej w zakresie kontaktów dzieci z rodzicami/osobami bliskimi należy stwierdzić, że placówka umożliwia wychowankom utrzymywanie przez nich kontaktów z rodzicami, członkami rodzin i osobami bliskimi. Kontakt utrzymywany jest zarówno podczas odwiedzin w placówce, jak i rozmów telefonicznych, urlopowań do domów, które odbywają się za zgodą sądu lub decyzji dyrektora placówki zgodnie z decyzją sądu.

Regularne, osobiste kontakty z rodzicami/osobami bliskimi (1 raz w miesiącu) utrzymuje 5 wychowanków, natomiast sporadyczny kontakt z członkami rodziny/osobami bliskimi utrzymuje 2 dzieci. Spośród wszystkich wychowanków 7 wychowanków nie utrzymuje kontaktu z osobami bliskimi (zał. nr 1, cz. II). W placówce prowadzony jest *Zeszyt kontaktów z rodziną*, w którym odnotowywane są zarówno rozmowy telefoniczne wychowanków z rodzicami/osobami bliskimi, jak i odwiedziny w placówce. Ponadto informacje o kontaktach zawarte są w kartach pobytu, a także w zeszycie kontaktów prowadzonym przez pedagoga.

W placówce jest 6 wychowanków, których rodzice lub osoby bliskie otrzymują pozwolenia z sądu na urlopowanie w weekendy, wakacje, ferie oraz dni świąteczne. Ponadto sądy ostateczną decyzję o urlopowaniu wychowanków do rodzin pozostawiają do decyzji dyrektora placówki. W trakcie urlopowania placówka informuje właściwy OPS o pobycie wychowanka w domu rodzinnymi i prosi o nadzór jak sprawowana jest opieka (zał. nr 12). Pracownicy placówki pozostają w stałym kontakcie, zarówno z dzieckiem, jak i z osobą urlopującą dziecko, która składa stosowne oświadczenie o odpowiedzialności za dziecko w okresie urlopowania (zał. nr 13).

W placówce nie ma zatrudnionego pracownika socjalnego, w związku z tym działania dotyczące współpracy z rodzinami biologicznymi są w zakresie wychowawcy, którzy oprócz zapewnienia regularnych kontaktów z rodziną, prowadzą również współpracę z instytucjami takimi jak: OPS, PCPR, asystenci rodzin, pracownicy socjalni.

Okresowa ocena sytuacji dziecka.

Zgodnie z art. 136 – 138 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Placówce winien działać zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, który dokonuje oceny dziecka w celu:

- ustalania aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka,
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną,
- modyfikowania planu pomocy dziecku,
- monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie,
- oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- oceny możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastępczej,
- informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej.

Zespół winien dokonywać okresowej oceny sytuacji dziecka w miarę potrzeb – nie rzadziej niż co pół roku, a w przypadku dziecka poniżej 3 lat nie rzadziej niż co trzy miesiące. Po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka, zespół powinien sformułować na piśmie wniosek dotyczący zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce i przesłać go do sądu oraz ośrodka adopcyjnego odpowiedzialnego za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego.

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację dotyczącą okresowej oceny sytuacji dzieci stwierdzając, że w placówce funkcjonuje zespół, o którym mowa powyżej. Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że pierwsze posiedzenie stałego zespołu

odbywa się w przeciągu dwóch tygodni po przyjęciu dziecka do placówki i jest to tzw. *Zespół wychowawczy*, w których uczestniczą wychowawcy, wychowawca – lider, dyrektor COPOW. W 2023 r. odbyły się trzy zespoły wychowawcze, na których omówiono bieżącą sytuację nowoprzyjętych dzieci oraz ustalono zakres działania i pracy z wychowankami, np.: *zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i akceptacji, rozwijanie współdziałania i współpracy, dostosowanie metod pracy do deficytów dziecka, doskonalenie umiejętności porozumiewania się z otoczeniem i budowanie pozytywnych relacji z rówieśnikami*.

W roku 2023 r. odbyły się dwa posiedzenia Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka tj. 05.06.2023 r. oraz 04.12.2023 r., na których dokonano oceny dalszej zasadności pobytu wszystkich wychowanków w placówce. W bieżącym roku Zespół nie dokonywał jeszcze okresowej oceny sytuacji dziecka w placówce. W skład zespołu wchodzi m.in.: wychowawca – lider, wychowawcy z placówki, pedagog/wychowawca, pracownicy COPOW i PCPR w Opatowie, przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie, nauczyciele i wychowawcy ze szkół oraz specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, do których uczęszczają dzieci, a także przedstawiciele policji, poradni psychologiczno – pedagogicznej, ośrodka adopcyjnego w Kielcach (zał. nr 14).

W trakcie posiedzeń Zespół omawiał sytuację szkolną, zdrowotną, rodzinną, funkcjonowanie w placówce i poza nią, a także problemy opiekuńczo-wychowawcze, jakie sprawiają wychowankowie oraz usamodzielnianie wychowanków. Dokonano również oceny zasadności dalszego pobytu wychowanków w placówce. Z analizy zapisów w protokołach wynika, że dalszy pobyt w placówce jest zasadny w przypadku wszystkich wychowanków ze względu na nieporadność wychowawczą rodziców, brak możliwości powrotu do rodziny biologicznej z uwagi na pozbawienie rodziców władzy rodzicielskiej, a także z uwagi na trwające postępowania sądowe. W przypadku jednego pełnoletniego wychowanka trwa procedura umieszczenia w domu pomocy społecznej dla dorosłych. Ponadto dwóch wychowanków zostało skierowanych do ośrodków resocjalizacyjnych tj. jeden do Okręgowego Ośrodka Wychowawczego w Gackach i jeden do MOW Herby.

Z każdego posiedzenia zespołu sporządzana jest dla każdego wychowanka *Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo – wychowawczej*, która zawiera informacje dotyczące: aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, informacji o modyfikacji planu oraz przebiegu procedur adopcyjnych, oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb, oceny możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastępczej, a także informacji czy w stosunku do dziecka zespół będzie informował sąd o potrzebie umieszczenia w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej. Ponadto *ocena* zawiera okres za jaki jej dokonano wraz z wnioskiem Zespołu dotyczący zasadności dalszego pobytu dziecka w Placówce (zał. nr 15).

Powyższe *Oceny* przesyłane są do właściwego sądu, zgodnie z art. 138 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Uwaga osób kontrolujących dotyczy braku potwierdzenia wysłania dokumentu na niektórych pismach skierowanych do sądu (zał. nr 16). Wnioski z zespołów powinny być także przesyłane do ośrodka adopcyjnego.

Podsumowując stwierdzić należy, że zadanie dotyczące działań placówki na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną realizowane jest prawidłowo. Funkcjonowanie zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka oceniono prawidłowo z uchybieniami, w związku z brakiem przesyłania wniosków dotyczących zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce do ośrodka adopcyjnego. Osoby kontrolujące zwróciły także uwagę, aby potwierdzać wysyłkę wniosków z zespołu.

3. Zaspokajanie potrzeb dzieci i respektowanie ich praw.

W trakcie czynności kontrolnych przeprowadzono oględziny placówki, z których sporządzono protokół (zał. nr 17). Placówka została wyremontowana i zagospodarowana w nowe wyposażenie w ubiegłym roku. Zgodnie z § 18 rozporządzenia MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. nr 292, poz. 1720), Placówka zaspakaja potrzeby dzieci, poprzez zapewnienie im:

- **pokoje mieszkalnych** - placówka dysponuje łącznie 5 pokojami mieszkalnymi, w tym: 4 pokoje trzyosobowe oraz 1 pokój dwuosobowy. Wszystkie pokoje wychowanków wyposażone są w niezbędne meble tj.: łóżka, w tym łóżka piętrowe z pościelą i kocami, duże szafy ubraniowe biurka z krzesłami i lampkami, regały, szafki nocne oraz estetycznie urządzone (ściany pomalowane na jasne kolory, rolety w oknach, elementy dekoracyjne). W szafach i komodach znajdowała się odzież, bielizna, kosmetyki oraz rzeczy osobiste wychowanków. Podczas oględzin w pokojach panował porządek. Powierzchnia, oświetlenie oraz wyposażenie pokoi pozwala na swobodne korzystanie z nich oraz zapewnia miejsce do przechowywania rzeczy osobistych. Dodatkową odzież i obuwie wychowankowie mogą przechowywać w szafach na korytarzu.

- **łazienek z miejscem do prania i suszenia rzeczy osobistych i toalet, w ilości umożliwiającej korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny** - do dyspozycji wychowanków dostępne są 2 łazienki usytuowane na korytarzu, w tym jedna dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wszystkie łazienki zostały wyposażone zgodnie z przeznaczeniem w: kabiny prysznicowe lub wannę, umywalki, toalety, szafki, lustra, kosze na śmieci, wieszaki. Wychowankowie przechowują kosmetyki, przybory toaletowe, ręczniki głównie w swoich pokojach. Ilość, usytuowanie i wyposażenie łazienek zapewnia wychowankom możliwość korzystania z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny. Miejsca do prania zostało wyodrębnione w osobnym pomieszczeniu, w którym znajdowały się: pralka, suszarka elektryczna, deski do prasowania, kosze na pranie, przenośne suszarki. W pomieszczeniach gospodarczych znajdowały się dodatkowe środki czystości i artykuły higieniczne.

- **miejsca do nauki** – pokoje wychowanków wyposażone są w biurka, krzesła, lampki, gdzie dzieci mogą odrabiać lekcje i uczyć się samodzielnie. Wychowankowie mogą także uczyć się o odrabiać wspólnie lekcje w jadalni.

- **miejsca do przygotowywania posiłków, zapewniającego odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki żywności** – w placówce znajduje się aneks kuchenny wraz z jadalnią. Pomieszczenie zostało wyposażone w niezbędnych sprzęt gospodarstwa domowego m.in. lodówka, zmywarka, kuchenka oraz drobne agd. Kiloro wychowanków

przygotowuje posiłki pod opieką wychowawców. W trakcie oględzin pomieszczenie utrzymane było w czystości. Do wglądu przedstawiono protokoły z ostatnich kontroli sanitarno-epidemiologicznych dotyczących pomieszczeń placówki oraz bloku żywieniowego przeprowadzonych po remoncie budynku placówki, z których wynika, że w kontrolowanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

- **wspólnej przestrzeni mieszkalnej, w której można spożywać posiłki, stanowiącej miejsce spotkań i wypoczynku** - wychowankowie posiłki spożywają głównie na jadalni wyposażonej w duży stół z krzesłami. Wspólną przestrzeń mieszkalną stanowi salon będący strefą wypoczynku, znajdujący się przy pokoju wychowawców. Część korytarza placówki także zaadoptowano tak aby można było tam spędzać czas tj. pufy – siedziska, poduszki na dużych parapetach przy oknach. Dodatkowe pomieszczenia z jakich wychowankowie mogą korzystać i spędzać czas to: sala do rehabilitacji, ćwiczeń i zabaw, w której znajdował się podstawowy sprzęt do rehabilitacji, gry planszowe, książki, pomoce dydaktyczne oraz sala doświadczania świata wyposażona w projektor, tunel nieskończoności, iluminacje świetlne, siedziska – kokon, pufy, materace. Na zewnątrz placówki znajduje się zielony teren oraz huśtawka ogrodowa.

- **wyżywienia dostosowanego do potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych oraz stanu zdrowia dziecka i dostępu przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów** - placówka zapewnia wychowankom całodzienne wyżywianie w formie: śniadania, drugiego śniadania, obiadu, podwieczorku i kolacji. Wszystkie posiłki przygotowywane są i wydawane głównie przez pracowników kuchni. W placówce zatrudnione są 2 osoby jako pomoc kuchenna. W aktach osobowych w/w pracowników znajdowały się aktualne badania lekarskie i orzeczenia do celów sanitarno-epidemiologicznych oraz potwierdzenia o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym. W przygotowaniu jadłospisów i posiłków oraz w ich wydawaniu pomagają również wychowawcy oraz pod ich opieką wychowankowie, w miarę ich możliwości. W trakcie kontroli okazano do wglądu jadłospisy za okres od stycznia do kwietnia br. Z jadłospisów oraz rozmów przeprowadzonych z kadrą placówki wynika, że śniadanie wychowankowie spożywają w placówce, drugie śniadanie zabierane jest na wynos do szkoły. Obiad także jest spożywany w szkole, placówka na tygodniu zapewnia wychowankom dodatkowo zupełę, a w weekendy dwudaniowy obiad. Codziennie wychowankowie mają zapewniony w placówce podwieczorek i kolację. Stawka żywieniowa za 1 osobodzień w 2023 roku wynosiła ok. 26 zł. (zł. nr 18). Zgodnie z informacją zawartą w zał. nr 1 cz. IV oraz odpowiedziami zawartymi w ankietach, wychowankowie przez całą dobę mają dostęp do produktów spożywczych oraz napojów znajdujących się w aneksie kuchennym.

- **dostępu do opieki zdrowotnej, a także produktów leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych wraz z pokryciem udziału środków własnych dziecka – do wysokości limitu przewidzianego w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych** - wychowankowie placówki mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Opatowie. Ponadto, wszyscy wychowankowie z uwagi na zdiagnozowane schorzenia objęci są specjalistyczną opieką lekarską tj.: psychiatra – 13 wychowanków, neurolog – 10 wychowanków, stomatolog – 7

wychowanków, okulista - 4 wychowanków, kardiolog – 2 wychowanków, ortopeda – 2 wychowanków, alergolog – 2 wychowanków, endokrynolog – 1 wychowanek.

Pięcioro wychowanków nosi okulary korekcyjne, jeden aparat na zęby, 2 korzysta z pampersów, 1 z wkładek ortopedycznych. Wszyscy wychowankowie zgodnie z zaleceniami lekarzy przyjmują odpowiednie leki, w tym leki psychotropowe. Leki przechowywane są w pokoju wychowawców w zamkniętej szafie, posegregowane indywidualnie na wychowanków. Ponadto prowadzone są karty wydawanych leków, które zawierają dane wychowanka, miesiąc, nazwę leku i jego dawkowanie, podpis osoby wydającej lek oraz stan ilościowy danego leku. Spośród obecnie przebywających w placówce wychowanków, troje było hospitalizowanych, z czego dwóch na oddziale psychiatrii oraz jeden na oddziale neuropsychiatrii. Powody i okresy leczenia szpitalnego zostały szczegółowo opisane w zał. nr 1 cz. IV pkt. 2 Dla każdego wychowanka prowadzona jestteczka dokumentacji medycznej potwierdzająca objęcie wychowanków odpowiednią pomocą lekarską. W aktach znajdowały się także stosowne zgody i upoważnienia rodziców/opiekunów prawnych związane z objęciem wychowanków niezbędną opieką medyczną i badaniami. Dokumentacja medyczna prowadzona jest w sposób chronologiczny i systematyczny.

- **dostępu do zajęć wyrównawczych i kompensacyjnych, a także terapeutycznych i rewalidacyjnych, o ile takie są wskazane dla dzieci, a także dostępu do udziału w zajęciach pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych** – spośród wychowanków 10 posiada orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym, 2 orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu lekkim oraz 2 orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym. Z uwagi na powyższe wszyscy wychowankowie objęci są zajęciami specjalistycznymi w szkołach, do których na co dzień uczęszczają, głównie w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych. W placówce, zajęcia o charakterze wyrównawczo – dydaktycznym, korekcyjno - kompensacyjnym, profilaktycznym i psychoedukacyjnym, zajęcia ruchowe i manualne, warsztaty i spotkania, prowadzone są przez pedagoga i wychowawców. Informacja o zajęciach odnotowywana jest m.in. w *Dzienniku zajęć wychowawczych* (zał. nr 19) oraz dokumentacji prowadzonej przez pedagoga. Dodatkowo, w placówce dwa razy w tygodniu w godzinach popołudniowych odbywają się zajęcia z Treningu Umiejętności Społecznych oraz Treningu Zastępowania Agresji, co potwierdzają prowadzone *Dzienniki zajęć* (zał. nr 20). W zajęciach uczestniczy 7 wychowanków. Dodatkowo 4 wychowanków objętych jest rehabilitacją, która realizowana jest przez fizjoterapeutów na zlecenie NFZ w placówce. W zajęciach chętnie uczestniczą także inni wychowankowie, którzy angażowani są do różnych aktywności.

Placówka organizuje wychowankom różne formy spędzania czasu wolnego m.in.: spacer, jazda na rowerze, hulajnodze lub rolnach, gra w piłkę, zabawy ruchowe, zajęcia plastyczne i kulinarne, wyjścia na basen, do kina, na plac zabaw, wycieczki, spotkania okolicznościowe, korzystanie z atrakcji i zajęć organizowanych przez instytucje miejskie.

W okresie tegorocznych ferii zimowych 4 wychowanków brało udział w turnusie rehabilitacyjnym w Ośrodku Rehabilitacyjnym Polanika oraz 6 wychowanków w wyjeździe rekreacyjnym do Zakopanego.

- **odzieży, obuwia i innych przedmiotów osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb, zabawek odpowiednich do wieku rozwojowego dziecka, środków higieny osobistej, podręczników, pomocy i przyborów szkolnych** - wszyscy wychowankowie placówki posiadają odpowiednią ilość odzieży, bielizny i obuwia. Systematycznie zaopatrywani są w niezbędne elementy garderoby dostosowane do indywidualnych potrzeb i pory roku. Wychowankowie robią zakupy wspólnie z wychowawcami. Bieżąca odzież, obuwie i bielizna przechowywane są w szafach, w pokojach wychowanków i utrzymane są w czystości. W dokumentacji wychowanków znajdowały się karty odzieżowe, przedstawiono także do wglądu faktury potwierdzające zakup odzieży oraz niezbędnych artykułów związanych z potrzebami dzieci. W ubiegłym roku kalendarzowym stawka na zakup odzieży i obuwia na dziecko wyniosła ok. 1980 zł (zał. nr 18). Podstawowe środki higieniczne m.in. szampony, pasty do zębów, szczoteczki, żele, mydła, dezodoranty znajdowały się w pokojach wychowanków lub w łazienkach. W przypadku wychowanków przebywających poza placówką w dokumentacji znajdowały się protokoły potwierdzające przekazywanie dla nich niezbędnych artykułów, w tym leków, odzieży lub środków czystości. Wszyscy wychowankowie zostali wyposażeni w komplet książek, pomocy i przyborów szkolnych. W trakcie trwania roku szkolnego przybory i artykuły są na bieżąco uzupełniane. W pokojach wychowanków oraz w pomieszczeniach wspólnych znajdowały się zabawki, gry, książki, puzzle, z których mogą korzystać wychowankowie w różnym wieku.

- **kieszonkowego (kwoty pieniężnej do dysponowania dla dzieci pow. 5 r. ż., nie niższej niż 1% i nie wyższej niż 8% z kwoty odpowiadającej kwocie, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy – zasady wypłaty kieszonkowego określa *Regulamin przyznawania kwoty pieniężnej do własnego dysponowania (...)* wprowadzony Zarządzeniem nr 3/5/2023 Dyrektora COPOW z dn. 6 lutego 2023 r. (zał. nr 21).** Powyższe zasady obowiązują we wszystkich placówkach obsługiwanych przez Centrum. Wysokość podstawowego kieszonkowego dla określonych grup wiekowych wynosi odpowiednio: wiek 5-7 lat – kwota 40 zł, wiek 8-11 lat – kwota 50 zł, wiek 12-18 lat – kwota 60 zł, powyżej 18 r.ż. – kwota 70 zł. Wysokość kieszonkowego może być zwiększana lub zmniejszana, co precyzują zapisy § 3 i 4 Regulaminu z zaznaczeniem, że kwoty te muszą odpowiadać maksymalnej lub minimalnej wysokości wynikającej z przepisów prawa. Ostateczna wysokość kieszonkowego ustalana jest na posiedzeniu wychowawców i wychowawcy lidera i zatwierdzana przez Dyrektora Centrum. Z każdego posiedzenia sporządzany jest protokół, w którym wskazana jest za co wychowankom obniżono lub zwiększono kieszonkowe wraz z odwołaniem do zapisów regulaminu (zał. nr 22). W trakcie kontroli przeanalizowano protokoły za rok 2023 oraz za pierwszy kwartał roku 2024. Stwierdzono, że w miesiącach październik i listopad 2023 roku w przypadku dwóch wychowanków obniżono kieszonkowe za samowolne oddalenie się z placówki do kwoty 11 zł (zał. nr 23), co nie było zgodne z obowiązującą wówczas wartością, od której określona była minimalna kwota kieszonkowego tj. art. 80 ust 1 pkt ustawy – kwota 1361 zł. W związku z powyższym, zgodnie z informacją Dyrektora Centrum, wychowankom wypłacono różnicę w kwocie kieszonkowego (zał. nr 24). Osoby kontrolujące przekazały Dyrektorowi Centrum, że w przypadku określania kwot kieszonkowego należy brać pod uwagę aktualne obwieszczenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, które określają zmiany wysokości kwot

świadczeń, o których mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ponadto należy uwzględnić zmiany wprowadzone w rozporządzeniu w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej wprowadzone Rozporządzeniem MRiPS z dn. 16 listopada 2023 r.

Odbiór kieszonkowego wychowankowie potwierdzają podpisem na liście kieszonkowego. W przypadku wychowanków, których wiek lub poziom rozwoju nie pozwala na racjonalne i samodzielne gospodarowanie kieszonkowym, kwota pobierana jest przez wychowawcę (zał. nr 25). Kieszonkowe wychowanków przechowywane jest w pokoju wychowawców w zamkniętej kasetce, w osobnych kopertach opisanych imieniem i nazwiskiem wychowanka. Każda kwota pobierana przez wychowanka ze zgromadzonych środków jest przez wychowawców odnotowywana. W trakcie kontroli okazano kasetkę oraz dokumentację związaną z wypłatą kieszonkowego w kontrolowanym okresie.

- **dostępu do nauki, w tym również w szkołach usytuowanych poza miejscowością, w której znajduje się placówka oraz w systemie nauczania indywidualnego oraz opłatę za pobyt w bursie lub internacie, jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością, w której znajduje się placówka, a także pomocy w nauce, w szczególności przy odrabianiu zadań domowych** - zgodnie z informacjami zawartymi w załączniku nr 1 cz. IV pkt 4, wszyscy wychowankowie placówki posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego i realizują obowiązek szkolny w Specjalnych Ośrodkach Szkolno-Wychowawczych w Niemienicach – 7 wychowanków, w Jałowesach – 3 wychowanków, w Sulejowie – 1 wychowanek; Szkole Podstawowej Specjalnej przy MOW w Herbach – 1 wychowanek, Niepublicznej Szkole Podstawowej przy Zespole Placówek Resocjalizacyjno – Socjoterapeutycznych w Ostrowcu Św. -1 wychowanek, Szkole Branżowej przy Okręgowym Ośrodku Wychowawczym w Gackach – 1 wychowanek. W odrabianiu lekcji i bieżącej nauce pomagają wychowankom kadra placówki, w zależności od możliwości i potrzeb. Żaden z wychowanków nie jest objęty nauczaniem indywidualnym.

- **pokrycie kosztów przejazdu do i z miejsca uzasadnionego pobytu poza placówką** – zgodnie z informacją zamieszczoną w zał. nr 1 cz. IV pkt 5, placówka pokrywa niezbędne koszty związane z transportem wychowanków do szkół lub innego miejsca uzasadnionego pobytu (np. poradnie lekarskie, szpital, sąd) oraz pokrywa koszty pobytu 5 wychowanków przebywających poza placówką.

- **respektowanie praw dziecka** – prawa dzieci są przedstawiane i przypominane wychowankom regularnie przez kadre placówki, katalog praw dziecka jest dostępny na tablicy w pokoju wychowawców. Dzieci zostały poinformowane kto stoi na straży ich praw.

- **współpraca i trudności** - placówka realizuje swoje zadania przy wsparciu i we współpracy z różnymi instytucjami, w szczególności: placówkami oświatowymi, sądami rodzinnymi i kuratorami, ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, ośrodkami zdrowia, ośrodkiem adopcyjnym, poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

Z uwagi na różne deficyty rozwojowe, zarówno ruchowe jak i intelektualne, nie jest możliwe uczestniczenie wszystkich dzieci we wspólnych aktywnościach. Zaburzenia zachowania, w tym niekontrolowane ataki agresji i reakcje nieodpowiednie do bodźców zakłócają porządek dnia i utrudniają realizację zaplanowanych zadań. Wychowankowie często niszczą sprzęt

i wyposażenie, nie są zdolni do refleksji i trwałej zmiany swojej postawy. W przypadku wychowanków osiągających pełnoletność problem stanowi ustalenie miejsca pobytu po opuszczeniu placówki, najczęściej są to domy pomocy społecznej z uwagi na brak możliwości samodzielnego życia, a co za tym idzie należy ustalić stronę/podmiot odpowiedzialny za ponoszenie kosztów pobytu.

Podsumowując, stwierdzić należy, że placówka w sposób prawidłowy zaspokaja potrzeby dzieci w zakresie określonym przepisami prawa oraz z poszanowaniem praw dziecka. W dwóch przypadkach stwierdzono obniżenie kwoty kieszonkowego do wysokości niezgodnej z przepisami prawa. Różnica kwoty kieszonkowego została wychowankom wyrównana, odstąpiono więc od wydania zalecenia w powyższym zakresie.

4. Przestrzeganie przepisów określających zasady działania placówki

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację dotyczącą organizacji pracy w placówce oraz indywidualną 5 wychowanków w niej przebywających, o której mowa w rozporządzeniu MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Ewidencja wychowanków – prowadzona zgodnie z §17 ust. 5 w/w rozporządzenia. W rejestrze widnieje 33 dzieci zewidencjonowanych, w tym 14 aktualnie przebywających.

Diagnoza psychofizyczna dziecka – wychowankowie posiadają opracowane diagnozy psychofizyczne, które zostały sporządzone przez psychologa zatrudnionego w Centrum do dnia 31.08.2023 r. Diagnozy zawierają wszystkie wymagane rozporządzeniem (§ 14 ust. 3) informacje dotyczące wychowanka, a także wskazania do dalszych działań podejmowanych w stosunku do dziecka (zał. nr 26). W trakcie analizy dokumentacji osoby kontrolujące stwierdziły, że diagnozy są sporządzane w ciągu miesiąca po przyjęciu dziecka do placówki i mają na celu zapoznanie się z aktualną sytuacją dziecka i jego rodziny. Aktualizacja diagnozy może nastąpić z chwilą, pojawienia się znaczących zmian/wydarzeń w życiu dziecka.

Plan pomocy dziecku – w trakcie kontroli przeanalizowano wybrane plany pomocy dziecku, które opracowane zostały na podstawie wytycznych określonych w/w rozporządzeniem (zał. nr 27). Plany opracowywane są co pół roku i zawierają: imię, nazwisko i wiek wychowanka, datę umieszczenia w placówce, datę opracowania planu, imię i nazwisko wychowawcy kierującego procesem wychowawczym. Plany pomocy dziecku opracowane są na podstawie diagnozy psychofizycznej dziecka, dokumentacji dotyczącej dziecka, którą placówka otrzymuje przy kierowaniu dzieckiem oraz analizy m. in. procesu zmian rozwoju psychicznego i fizycznego dziecka, potrzeb dziecka w sferze opiekuńczej, rozwojowej, emocjonalnej, więzi z rodziną, relacji społecznych funkcjonowania w grupie, a także środowiska, z którego pochodzi i oceny efektów pracy z rodziną prowadzonej przez asystenta rodziny.

W planach określone zostały cele główne, np.: *kontynuacja nauki w SOSW, co umożliwi kształtowanie umiejętności do współżycia w społeczeństwie i rozwijanie samodzielności, lub budowanie prawidłowych relacji z rodzicami i rodzeństwem oraz kontynuacja nauki w SOSW.* Realizacja powyższych celów odbywa się poprzez określone działania długoterminowe, np.: *monitorowanie procesu edukacyjnego, kształtowanie kompetencji komunikacyjnych, kształtowanie samodzielności w myśleniu i działaniu, budowanie trwałych więzi rodzinnych*

oraz działania krótkoterminowe, np.: *kontakt i współpraca ze szkołą, korygowanie wady wymowy poprzez zajęcia logopedyczne, zwiększanie zakresu samodzielnego funkcjonowania w sytuacji życia codziennego, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i akceptacji.*

Ponadto plan został podzielony na obszary, m.in.: sytuacja prawna i rodzinna dziecka, utrzymanie kontaktów z rodziną, potrzeby dziecka w sferze opiekuńczej, rozwojowej i emocjonalnej, na których ma się skupić praca z dzieckiem i rodziną. W tej części planu ustalony został również sposób realizacji celów, termin realizacji tj. 6 miesięcy, osoby odpowiedzialne oraz wnioski do dalszej pracy wypracowane na spotkaniu Zespołu.

Plan zawiera podsumowanie realizacji celów za pół roku, a także wskazania do dalszej pracy.

Zdaniem osób kontrolujących plany opracowane są poprawnie, jedynie należałoby zastanowić się nad rezygnacją zapisów dot. *wnioski do dalszej pracy wypracowane na spotkaniu Zespołu*, w części tabelarycznej, z uwagi na fakt, iż w podsumowaniu również znajdują się wskazania do dalszej pracy z wychowankiem. Plany zostały dostosowane do potrzeb i możliwości rozwojowych oraz wiekowych wychowanków. Dokument został podpisany przez wychowawcę i wychowanka.

Karta pobytu dziecka – prowadzona jest dla każdego wychowanka i zawiera wszystkie obszary, o których mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (zał. nr 28). W trakcie kontroli przeanalizowano wybrane karty wychowanków stwierdzając, że są one uzupełniane co miesiąc, a dokonywane w nich wpisy są krótkie i zwięzłe oraz odzwierciedlają bieżącą sytuację wychowanka. Uwaga osób kontrolujących dotyczy punktu 9, w którym wypisane są instytucje i organizacje z jakimi placówka współpracuje na rzecz dziecka i rodziny, aby dokonywać wpisu w jakim zakresie ta współpraca się odbywa.

Podczas kontroli sprawdzono również akta osobowe wychowanków, którzy przybyli do placówki od ostatniej kontroli. W aktach znajdowały się następujące dokumenty: postanowienie sądu o umieszczeniu dziecka w placówce, skierowanie do placówki, akt urodzenia, akt zgonu rodzica (uzupełnione po ostatniej kontroli), protokoły przekazania dziecka, sprawozdania opiekuna prawnego, indywidualne programy terapeutyczne, oświadczenia rodziców wychowanków odnośnie upoważnienia wychowawców placówki do podejmowania decyzji odnośnie wychowanka oraz kształcenia dziecka przebywającego w POW w Opatowie, zgody rodziców na leczenie i pobyt w szpitalu oraz na wykorzystanie wizerunku dziecka, a także opinie do Sądu dot. funkcjonowania wychowanka w placówce, pisma do OPS. Ponadto akta zawierały dokumentację szkolną, w tym: arkusze ocen, świadectwa szkolne, orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, opinie pedagoga, psychologa, a także dokumentację zdrowotną (orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, karty informacyjne ze szpitala) oraz karty odzieżowe.

Dokumentacja prowadzona przez specjalistów zatrudnionych w placówce.

Zgodnie z § 17 ust. 3 i 4 w/w rozporządzenia w placówce dla każdego dziecka prowadzone powinny być karty udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa, pedagoga lub osobę prowadząca terapię, z opisem ich przebiegu, o ile dziecko tego wymaga, oraz arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych.

W wyniku poprzedniej kontroli, która miała miejsce w dniach 11-13.02.2019 r. wydane zostało zalecenie dot. uzupełnienia dokumentacji pedagoga i psychologa zgodnie z rozporządzeniem w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Podczas kontroli przeanalizowano dokumentację prowadzoną przez specjalistów stwierdzając, że zalecenie zostało zrealizowane.

Na dzień kontroli w placówce od listopada 2023 r. zatrudniony jest pedagog, który prowadzi następującą dokumentację dla wychowanków przebywających na co dzień w POWST:

- **kartę udziału w zajęciach prowadzonych przez pedagoga** – opracowana zgodnie z w/w rozporządzeniem dla 11 wychowanków, która zawiera: imię i nazwisko dziecko, datę zajęć, przedmiot i przebieg zajęć, w tym: temat zajęć, cel, czas trwania, przebieg i pomoce dydaktyczne. Ponadto karta zawiera uwagi i spostrzeżenia prowadzącego zajęcia oraz podpis. Z analizy dokumentacji wynika, że pedagog prowadzi zróżnicowane zajęcia takie jak: wyrównawcze (np. ćwiczenia w pisaniu i czytaniu, kształtowanie umiejętności matematycznych), techniczne (wzmacnianie sprawności manualnej) oraz profilaktyczne, np.: kształtowanie świadomości wychowanków na temat bezpieczeństwa w sieci, czy zapobieganie paleniu papierosów (oglądanie filmów profilaktycznych) - zał. nr 29;
- **arkusz badań i obserwacji pedagogicznej zachowania się dziecka** – dokument opracowany dla 11 wychowanków zawiera: imię, nazwisko i wiek dziecka, a także informacje dotyczące poziomu edukacji, schorzeń i stopnia niepełnosprawności oraz warunków i terminów obserwacji. Z analizy dokumentacji wynika, że pedagog prowadzi trzymiesięczne okresy obserwacji, z których wnioski odnotowywane są w arkuszu w obszarach dotyczących funkcjonowania dziecka w sferze emocjonalnej, społecznej i samodzielności (zał. nr 30).

Pedagog prowadzi również *Dziennik zajęć*, w których odnotowywane są tematy spotkań/zajęć indywidualnych i grupowych z wychowankami (zał. nr .31). W *Dzienniku* jak i *kartach zajęć* powielają się informacje dotyczące prowadzonych z wychowankami zajęć. W związku z tym osoby kontrolujące zasugerowały, żeby dostosować i zmodyfikować w/w dokumenty tak aby prowadzić jeden zawierający wszystkie niezbędne informacje dotyczące pracy dydaktyczno – wychowawczej z wychowankami.

Ponadto pedagog realizując swoje zadania prowadzi:

- *zeszyt pedagoga*, w którym odnotowywane są ważniejsze informacje dotyczące funkcjonowania wychowanków w placówce i poza nią (zał. nr 32);
- *rejestr współpracy z rodzicami, opiekunami prawnymi oraz osobami bliskimi wychowanków* (zał. nr 33);
- *zeszyt kontaktów ze szkołą*, zawiera informacje o telefonicznym i osobistym kontakcie pedagoga z wychowawcami ze szkół i ośrodków szkolno – wychowawczych, do których uczęszczają wychowankowie (zał. nr 34);
- *rejestr współpracy ze szkołą* prowadzony odrębnie dla każdego wychowanka (zał. nr 35);
- *rejestr współpracy z instytucjami działającymi na rzecz wychowanka*, który zawiera informacje z OPS, ale również odnotowywane są kontakty z wychowawcami ze szkół, które są już wpisane do dwóch w/w rejestrów (zał. nr 36);

Z analizy w/w rejestrów wynika, że trzy ostatnie rejestry powielają w znacznej części informacje w nich zawarte. W związku z powyższym należy zastanowić się nad koniecznością

ich prowadzenia, czy ewentualną modyfikacją i prowadzeniem jednego dotyczącego współpracy wszystkich jednostek na rzecz wychowanków.

W kontrolowanym okresie w placówce zatrudniony był psycholog, które swoje obowiązki pełnił do 31 sierpnia 2023 r. W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację psychologa, która zawierała:

- *karty udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa*, w których odnotowywane były zajęcia prowadzone z wychowankami, np.: *udzielenie wsparcia wychowance w związku ze zgłoszonymi trudnościami, sporządzenie diagnozy psychofizycznej wychowanka, udział w ćwiczeniach wspierających kompetencje emocjonalne, udział w zajęciach kształtujących umiejętności panowania nad emocjami i stresem (zał. nr 37)*;
- *arkusz obserwacji psychologicznej* prowadzony w formie tabelarycznej, zawierający sfery obserwacji oraz rodzaj umiejętności wychowanka (zał. nr 38). Dokument zawiera dane wychowanka (imię, nazwisko, wiek, rozpoznana niepełnosprawność oraz podpis i datę sporządzającego). W arkuszu brak informacji za jaki okres dokonano obserwacji.

Ponadto psycholog prowadził *Dziennik zajęć*, w którym odnotowywane były spotkania/zajęcia prowadzone z wychowankami (zał. nr 39).

Podsumowując stwierdzić należy, że zadanie dotyczące przestrzegania przepisów określających zasady działania placówki realizowane jest prawidłowo. Uwagi/sugestie osób kontrolujących dotyczą podwójnego prowadzenia dokumentacji przez pedagoga oraz braku informacji w arkuszu obserwacji psychologa za jaki okres prowadzona była obserwacja wychowanka. Uwagi mają charakter formalny i nie wpływają na ocenę realizacji zadania.

Analiza ankiet przeprowadzonych wśród wychowanków.

Anonimowa ankieta została wypełniona łącznie przez 5 wychowanków obecnych w placówce w czasie trwania kontroli (zał. nr 40).

Wszyscy ankietowani wychowankowie wskazali, że placówka zapewnia im: łóżko i pościel do spania, meble na ubrania i rzeczy osobiste, miejsce do nauki, odpowiednie ubrania, buty i bieliznę, podręczniki i przybory szkolne, posiłki, kieszonkowe, środki higieny osobistej, dostęp do lekarza, możliwość korzystania z własnego telefonu komórkowego lub telefonu placówki, opiekę wychowawców, pomoc w nauce, kontakt z rodziną, kolegami i koleżankami, różne wyjazdy i formy spędzania czasu wolnego, możliwość samodzielnego przygotowywania posiłków oraz przestrzeganie praw dziecka. Relacje i kontakty z innymi wychowankami w placówce oceniono w ankietach w następujący sposób: są super – 3 odpowiedzi; takie sobie, mogą być – 2 odpowiedzi. Natomiast w zakresie relacji wychowanków z kadrą placówki wskazano: są super – 4 odpowiedzi; takie sobie, mogą być – 1 odpowiedź.

Jedzenie w placówce 5 wychowanków oceniło jako bardzo dobre oraz potwierdziło, że ma dostęp do jedzenia i picia cały czas. Ilość jedzenia dla ankietowanych wychowanków jest wystarczająca (1), 4 wychowanków wskazało, że jedzą, ile chcą z dodatkami.

Wychowankowie potwierdzili, że otrzymują kieszonkowe wskazując kwotę 60 zł i że jest ono przechowywane u wychowawców. Ankietowani potwierdzili także znajomość nagród

i kar obowiązujących w placówce. W 2 przypadkach wskazano, że nie zawsze jest możliwość odwołania się od nakładanych konsekwencji. Z ankiety wynika, że 4 wychowankowie mogą swobodnie korzystać z własnego telefonu komórkowego, w 1 przypadku wskazano, że nie z uwagi na brak posiadania własnego telefonu.

Na pytanie Co chciałbyś zmienić w placówce? Udzielono następujących odpowiedzi: *żeby była trampolina, komputery, żeby żaden chłopak nie wchodził do mojego pokoju bez mojej zgody, żeby się nie biły i nie wyzywały, nie zaczynały do siebie nawzajem, żeby podczas lekcji nie przeszkadzali mi.*

Podsumowując stwierdzić należy, że odpowiedzi zawarte w ankietach wyrażają pozytywną opinię ankietowanych wychowanków na temat placówki oraz potwierdzają ustalenia kontrolne.

Ustaleń dokonano na podstawie:

- rozmów z Dyrektorem Centrum oraz pracownikami placówki,
- analizy dokumentacji: Regulaminu Organizacyjnego, Statutu, procedur wewnętrznych, planów pomocy dziecku i kart pobytu, diagnoz psychofizycznych dziecka, akt osobowych pracowników i wychowanków, dokumentacji z posiedzeń stałych zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, dokumentacji specjalistów, kart odzieżowych, jadłospisu, grafików dyżurów i innych związanych z zakresem kontroli;
- analizy anonimowych ankiet;
- wizji lokalnej i oględzin pomieszczeń placówki.

Mając na uwadze powyższe wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. W dokumentach regulujących funkcjonowanie Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Opatowie oraz obsługiwanych jednostek, stosować ustawowe nazewnictwo w zakresie podmiotów, z którymi współpracują placówki opiekuńczo – wychowawcze.
2. Do pracy z dziećmi zatrudniać wyłącznie osoby posiadające wymagane kwalifikacje na stanowiskach wymienionych w art. 98 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
3. Wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce sformułowane przez zespół po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka przysyłać również do ośrodka adopcyjnego odpowiedzialnego za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego zgodnie z art. 138 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2024 poz. 177 t.j.) kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń przedstawi stanowisko w sprawie ich uwzględnienia. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę kontrolowana jednostka jest

obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 197 e i 197 f ustawy, o której mowa, w przypadku niepodjęcia lub niewykonania czynności wynikających z zaleceń pokontrolnych, mających na celu ograniczenie lub likwidację stwierdzonych istotnych uchybień lub nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówki opiekuńczo-wychowawczej, wojewoda może orzec o czasowym lub stałym cofnięciu zezwolenia na prowadzenie tej placówki.

Jeżeli w wyniku przeprowadzonej kontroli zostaną ujawnione rażące zaniedbania lub zaniechania realizacji obowiązków ustawowych, wojewoda może wezwać jednostkę samorządu terytorialnego do wyznaczenia wykonawcy zastępczego, w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia otrzymania wezwania. W przypadku niewyznaczenia przez jednostkę samorządu terytorialnego wykonawcy w terminie, o którym mowa, wojewoda może wystąpić do sądu administracyjnego ze skargą na bezczynność organu jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 198 ustawy - kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 1000 do 15 000 zł.

Osoby kontrolujące:

Anne Krupie - Pawłowska

Katarzynie Arendowicz

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Janusz Bryk

Anna Kotomańska
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia
Anna Kotomańska

